

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 296/2026-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného Advokátska kancelária Valach, Kišac, s. r. o., Gogoľova 18, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-2S/303/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-2S/303/2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Správnemu súdu v Bratislave **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. BA-2S/303/2022 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 300 eur**, ktoré **j e** mu Správny súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Správny súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **1014,40 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. apríla 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BA-2S/303/2022 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje prikázať správne súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a prijať účinné opatrenia smerujúce k jeho urýchlennému skončeniu. Zároveň navrhuje priznať mu finančné zadost'účinenie 3 500 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 296/2026-16 z 20. mája 2026 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyjadrenia správneho súdu vyplýva, že sťažovateľ podal v novembri 2022 na Krajskom súde v Bratislave správnu žalobu (spolu s návrhom na priznanie odkladného účinku) proti rozhodnutiu Okresného úradu Bratislava, odboru výstavby a bytovej politiky č. OU-BA-OVBP2-2022/146051/CUJ z 8. novembra 2022. Krajský súd vyzval žalobcu na úhradu súdneho poplatku v marci 2023. Dňa 28. marca 2023 bol žalovaný vyzvaný na vyjadrenie sa k podanej správnej žalobe. O návrhu na priznanie odkladného účinku bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu č. k. 2S/303/2022-59 z 15. mája 2023 tak, že ho zamietol. Následne boli vykonané procesné úkony súvisiace s výzvami na vyjadrenia a doručovaním vyjadrení účastníkov konania (výzva na repliku – máj 2023, dupliku – november 2023 a február 2025 – doručovanie vyjadrenia). Od 1. júna 2023 vo veci koná správny súd. Sťažovateľ podal správne súdu sťažnosť z 24. marca 2026, v ktorej namietal prietahy v napadnutom konaní, a ktorú správny súd vybavil upovedomením o vybavení sťažnosti zo 7. apríla 2026 tak, že ju uznal za dôvodnú z dôvodu personálnej poddimenzovanosti správneho súdu. Správny súd následne vo veci vydal uznesenie o pribratí ďalších účastníkov konania z 13. mája 2026. Dosiaľ nebolo vo veci samej právoplatne rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie, že okrem rozhodnutia o návrhu na priznanie odkladného účinku z 15. mája 2023 a vykonaných procesných úkonov súvisiacich s doručovaním žaloby a vyjadrení účastníkov konania, správny súd od 1. júna 2023 nevykonával žiadny úkon vo veci samej. Nerozhodol o podanej žalobe a ani nenariadil termín pojednávania, t. j. je nečinný už viac ako 33 kalendárnych mesiacov. Sťažovateľ uvádza, že predmet napadnutého konania pritom patrí k štandardnej rozhodovacej praxi správnych súdov, žiadnym spôsobom neprispel k predĺženiu napadnutého konania a predmet sporu má pre neho zásadný význam, keďže žalobou namietaným rozhodnutím sa rozhodlo o umiestnení inžinierskych stavieb „IBV Kráľovské záhrady“ na účel výstavby rodinných domov na pozemkoch susediacich s pozemkami, na ktorých má vysadený a registrovaný vinohrad.

III.

Vyjadrenie správneho súdu a ústne pojednávanie

III.1. Vyjadrenie správneho súdu:

5. Správny súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 5. júna 2026, v ktorom mu predložil chronologický prehľad procesných úkonov dosiaľ vykonaných v napadnutom konaní. Predsedníčka súdu sa stotožnila s vyjadrením sudkyne spravodajkyne, že jednotlivé veci sú v dotknutom senáte vybavované podľa poradia ich nápadu s výnimkou vecí, ktoré sa vybavujú obligatórne prednostne (aktuálne ide o obdobie 2016 až 2021). Práve z dôvodu množstva starších vecí sa napadnuté konanie nedostalo do poradia jeho vybavovania skôr. Poukázali na to, že od začatia konania nedošlo k pribratiu ďalších účastníkov, ktorí boli účastníkmi v administratívnom konaní a súd s nimi nekonal, v dôsledku čoho bolo 13. mája 2026 prijaté uznesenie o pribratí ďalších účastníkov konania a v aktuálnej dobe prebieha jeho doručovanie. Následne majú byť vykonané procesné úkony podľa § 106 Správneho súdneho poriadku tak, aby vo veci mohlo byť bezodkladne nariadené pojednávanie.

6. Správny súd akcentoval jeho personálnu poddimenzovanosť, ktorá má podľa jeho názoru zásadný vplyv na rýchlosť konania, ako aj množstvo nerozhodnutých vecí, ktoré prevzal k 1. júnu 2023 zo správnych kolégií Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre podľa § 3 ods. 3 písm. b) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

7. Vzhľadom na obsah vyjadrenia správneho súdu ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k predmetnému vyjadreniu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

III.2. K ústnemu pojednávaniu:

8. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov vrátane ich príloh je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstata sťažovateľovej argumentácie v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o nečinnosti správneho súdu v napadnutom konaní.

10. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 187/07).

13. Z hľadiska predmetu konania ústavný súd konštatuje, že konania vo veci správnych žalôb o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na úseku stavebného konania tvoria bežnú súčasť rozhodovacej činnosti správnych súdov (m. m. IV. ÚS 401/2023, I. ÚS 501/2025). Pokiaľ ide o skutkovú a právnu zložitosť, skutkový stav veci je v podstate ustálený už v administratívnom konaní, pretože správny súd v zásade vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy (§ 197 Správneho súdneho poriadku, IV. ÚS 387/2025, I. ÚS 410/2025). Na právnu či faktickú zložitosť nepoukázal ani samotný správny súd vo vyjadrení.

14. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sa sťažovateľa v jeho priebehu. Ústavný súd ho nevyhodnotil ako také, ktoré by spôsobilo predĺženie trvania napadnutého konania. Práve naopak, reagoval na výzvy súdu a vyvinul procesnú aktivitu, keď podal sťažnosť na postup správneho súdu, ktorá bola napokon aj vyhodnotená ako dôvodná.

15. Vo vzťahu k samotnému postupu správneho súdu v napadnutom konaní je bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov pre ústavný súd podstatné, že správny súd v preskúmvanej veci ani po vyše troch rokoch (november 2022 podaná správna žaloba a apríl 2026 podaná ústavná sťažnosť, pozn.) o podanej správnej žalobe nerozhodol a v jeho postupe sa opakovane vyskytli obdobia nečinnosti. Napriek prvotnému konaniu krajského súdu spočívajúcemu vo vykonávaní procesných úkonov súvisiacich s doručovaním žaloby a vyjadrení účastníkov konania, ako aj v rozhodnutí o návrhu na priznanie odkladného účinku, bol následný postup správneho súdu (po pridelení mu veci na základe nového usporiadania súdov s účinnosťou od 1. júna 2023) od novembra 2023, keď zasielal výzvu na dupliku, poznačený obdobiami nečinnosti. V konkrétnosti išlo o obdobie medzi januárom 2024 a februárom 2025, keď vykonal procesný úkon súvisiaci s doručovaním vyjadrení, a obdobie od apríla 2025 po máj 2026, keď došlo k vydaniu uznesenia o pribratí ďalších účastníkov konania a jeho následnému doručovaniu.

16. Pokiaľ správny súd dôvodí personálnou poddimenzovanosťou, ústavný súd rozumie predostretej argumentácii o jeho enormnej zaťažnosti a aj existencii hranice ľudských možností pri vynaložení maximálneho úsilia pri vybavovaní agendy, avšak ako je už notoricky známe z jeho judikatúry, systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripísať na ťarchu strán v súdnom

konaní (m. m. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, I. ÚS 20/2021), a teda v okolnostiach preskúmanej veci ani na ťarchu sťažovateľa.

17. Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska postupu správneho súdu, predmetu a významu napadnutého konania pre sťažovateľa, jeho správania, ako aj doterajšej celkovej dĺžky napadnutého konania (vyše tri roky) s poukazom na konkrétne obdobia nečinnosti popísané v bode 15 tohto nálezu dospel k záveru, že postupom správneho súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

18. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na to, že vec sťažovateľa nie je dosiaľ právoplatne rozhodnutá (napriek aktuálne vykonávaným procesným úkonom, pozn.) prikázal správne mu súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

19. Sťažovateľ sa domáhal primeraného finančného zadost'učinenia od správneho súdu v sume 3500 eur. Ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. Berúc do úvahy obdobie právnej neistoty sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu (vrátane správania sa sťažovateľa, celkovej dĺžky konania a identifikovaného obdobia nečinnosti, pozn.), majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd priznal sťažovateľovi 1 300 eur ako primerané finančné zadost'učinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu) a zvyšnej časti tohto jeho návrhu nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

20. Náhradu trov konania pred ústavným súdom ústavný súd sťažovateľovi priznal tak, ako si ju uplatnil (bod 4 výroku nálezu), vychádzajúc z § 73 zákona o ústavnom súde, ktorý nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako to je v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie), čím ústavný súd disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022, I. ÚS 442/2023).

21. Po preskúmaní uplatnenej výšky trov v zmysle advokátskej tarify [vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)] zistil, že výška náhrady trov, ktorú si sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca sám vyčíslil sumou 1014,40 eur, neprekračuje príslušnú tarifnú odmenu, keď základná sadzba tarifnej odmeny v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky za jeden úkon právnej služby v roku 2026 predstavuje sumu 396,50 eur a režijný paušál za jeden úkon podľa § 16 ods. 3 vyhlášky je 15,86 eur. Sťažovateľovi vznikol

nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2026 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Spolu tak náhrada trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby predstavuje 1041,41 eur vrátane 23 % DPH, ktorej je právna zástupkyňa sťažovateľa platiteľom. Priznaná suma náhrady trov tak nie je ani v rozpore (v zmysle jej prekročenia) s vyhláškou.

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu